

ONDERZOEK NATUURWETGEVING

Update 2023 Quick Scan flora & fauna bouwplan Hoekeindseweg 147 Bergschenhoek

Moordrecht, 14 november 2023
in opdracht van
Kuiper Compagnons

Update Quick Scan in het kader van de natuurwetgeving
t.b.v. opschonen perceeldeel en
realisatie nieuwe bedrijfsbebouwing
Hoekeindseweg 147 te Bergschenhoek

foto voorpagina: gebiedsoverzicht vanaf de Hoekeindseweg

Voor gewaarmerkte rapportage,
contact opnemen met GroenTeam

onderzoek en rapportage onder verantwoordelijkheid van:
 ecologisch adviseur

INHOUDSOPGAVE

pagina

1 VOORNEMEN EN TOELICHTING REGELGEVING

1.1 Situering, voorgenomen ingreep en doel van de update	4
1.2 Globale kaders van de regelgeving	6
1.3 Nadere toelichting op soortbescherming	8
1.4 Nadere toelichting op gebiedsbescherming	10
1.5 Onderzoeksplan.....	11

2 BRONNENONDERZOEK SOORTEN

2.1 Vaatplanten	13
2.2 Zoogdieren	14
2.3 Broedvogels.....	15
2.4 Amfibieën en reptielen	16
2.5 Vissen.....	17
2.6 Ongewervelde soorten.....	18
2.7 Conclusies uit verspreidingsgegevens	18

3 LOCATIEONDERZOEK

3.1 Toetsing vigerende regelgeving gebiedsbescherming.....	19
3.2 Verkenning werkgebied en nadere habitatbevindingen	19

4 SAMENVATTENDE CONCLUSIES

25

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

26

GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN

28

1 VOORNEMEN EN TOELICHTING REGELGEVING

1.1 Situering, voorgenomen ingreep en doel van de update

Situering plangebied

De werklocatie betreft uitbreiding van bedrijfsbebouwing op het perceel Hoekeindseweg 147 in Bergschenhoek (zie figuren 1 en 2).

Figuur 1, situering werklocatie

Figuur 2, situatie werkgebied

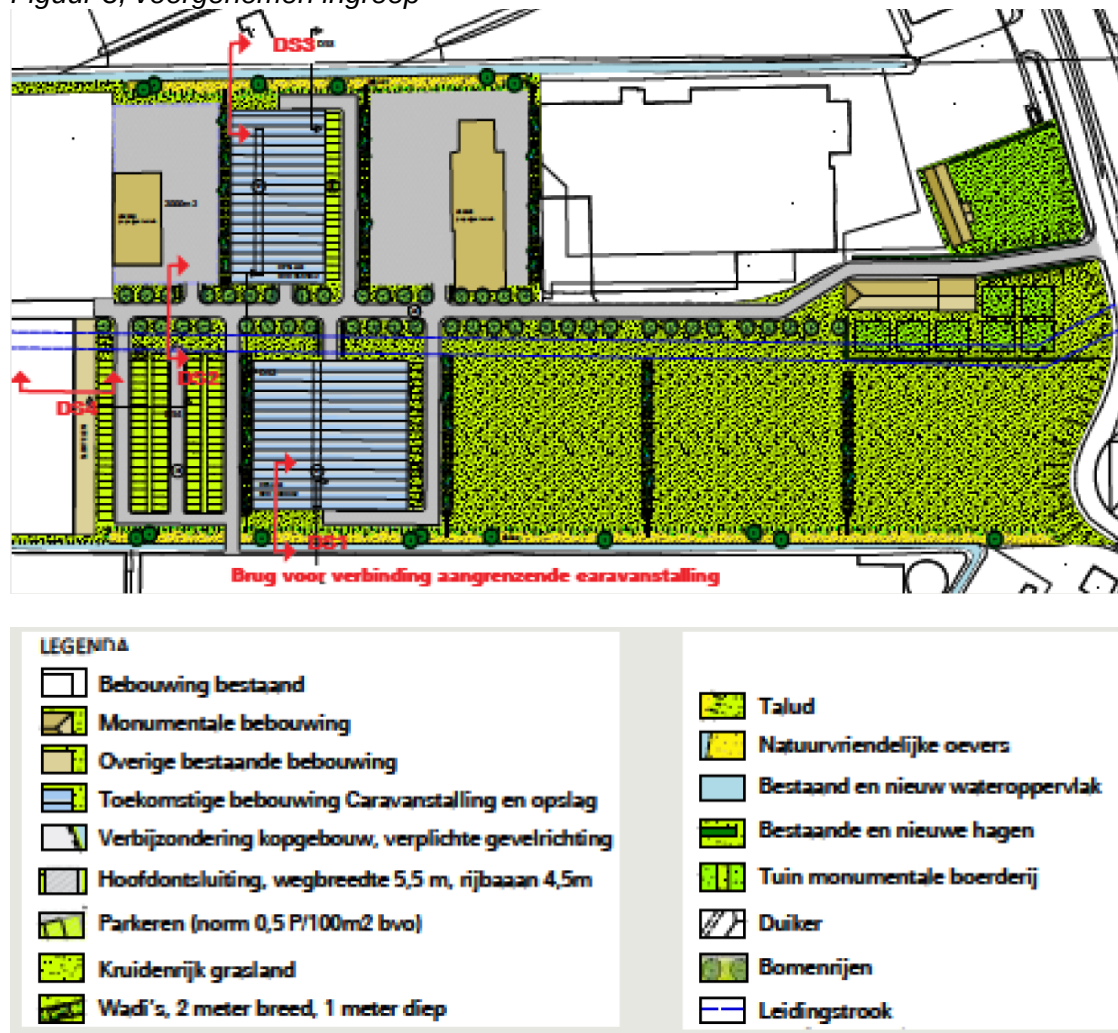

Voorgenomen ingreep

Deze betreft de uitbreiding van het betreffende bedrijfsterrein op het naastgelegen perceel. De ruimtelijke ingreep omvat (zie ook figuur 3):

- verwijderen/ opschonen van kleinschalige opstallen;
- realisatie nieuwbouw en terreininrichting;
- realisatie van de wateropgave, waarbij bestaande watergangen worden verbreed en nieuwe watergangen en wadi's worden gegraven;
- er wordt wellicht een enkele boom in de randgebieden gekapt.

Figuur 3, voorgenomen ingreep

Deze voorgenomen werkzaamheden vallen in het kader van de regelgeving onder 'ruimtelijke ingreep', waartoe met betrekking tot de effecten op flora en fauna een onderzoeksverplichting van kracht is met, indien uit het onderzoek de noodzaak daartoe blijkt, een aanvraag van ontheffing en/of vergunning (zie volgende paragraaf).

Doel van de update

Een eerste verkenning van het werktraject heeft plaats gevonden in 2019 (GroenTeam 2019, Quick Scan).

Doel van deze update in 2023 is het actualiseren van de natuurlijke condities, waartoe de verschillende hoofdstukken opnieuw worden beschouwd:

- * In hoofdstuk 1 is de actuele regelgeving weergegeven, samen met voortschrijdend inzicht in de strekking daarvan.
- * In hoofdstuk 2 vindt een hernieuwde toetsing van de situatie aan de actuele natuurdata plaats (NDF 2023), naar aanleiding waarvan ook de gebiedsverkenning met habitat-bevindingen is geactualiseerd (hoofdstuk 3.2).
- * Met betrekking tot hoofdstuk 3 zijn in 2019 géén potentieel jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Echter hierin kan soms snel verandering komen, reden waarom bij deze update in 2023 hernieuwde inspectie van de bomen met betrekking tot nesten is uitgevoerd.
- * In hoofdstuk 4 zijn de actuele conclusies uit deze update aangegeven.

1.2 Globale kaders van de regelgeving

Onderzoeksverplichting

De Wet Natuurbescherming (Wnb) en het provinciaal natuurbeleid verplichten een initiatiefnemer om bij ruimtelijke ingrepen de daardoor veroorzaakte effecten op (mogelijk) aanwezige zwaarder beschermde planten en dieren, nader te onderzoeken.

Dit onderzoek moet leiden tot beoordeling van de eventueel te verwachten natuurschade en bestaat uit de volgende onderdelen:

- * Er moet worden aangetoond in hoeverre ontheffingsplichtige soorten Wnb van verstoring of bedreiging door de ingreep kunnen worden uitgesloten, dan wel dit onoverkomelijk zullen ondergaan (soortbescherming, zie hierna).
- * Er moet worden aangetoond in hoeverre gebiedsbescherming met betrekking tot Natura 2000 of met betrekking tot Natuurnetwerk Nederland (NNN) of andere provinciale gebiedsbescherming in het geding is (gebiedsbescherming, zie blz.9).
- * Afhankelijk van de situatie kan er een verplichting met betrekking tot stikstofuitstoot aan de orde zijn (Besluit Natuurbescherming, zie verder blz.9-10), welke echter níet in deze Quick Scan is opgenomen (zie advies blz.20).

Doel en strekking natuuronderzoek

Deze rapportage omvat een bureaustudie met een veldverkenning en beoordeling van de habitat voor flora & fauna. Hiermee wordt de ingreep getoetst aan de regelgeving met betrekking tot soorten flora en fauna en eventuele gebiedsbescherming.

Een dergelijk onderzoek heeft in beginsel tot doel om inzicht te geven in de volgende vragen:

- Is er kans op noodzaak tot ontheffing van verbodsbepalingen van de Wnb?
- Is er naar verwachting een vergunning op grond van gebiedsbescherming nodig (Natura 2000 en/of het Natuurnetwerk Nederland/ NNN) ?
- Is er nader veldonderzoek nodig en voor welke soorten planten en/of dieren ?
- Welke zijn de mogelijke consequenties vanuit de Wnb en het NNN ?

Beschermingskaders

Voor de toetsing van die mogelijke effecten op flora & fauna is in de Wnb onderscheid gemaakt in twee typen bescherming: 'gebiedsbescherming' (hoofdstuk 2 Wnb, 'Natura 2000-gebieden') en 'soortbescherming' (hoofdstuk 3 Wnb, 'Soorten').

Soortbescherming (zie verder § 1.3) is gericht op individuele (inheemse) soorten flora en fauna. Daartoe is in de Wnb onderscheid gemaakt in 3 beschermingsregiems:

- 'soorten van de *Vogelrichtlijn*' (Wnb § 3.1);
- 'soorten van de *Habitatrichtlijn*' (Wnb § 3.2);
- 'andere soorten' (Wnb § 3.3).

De onderhavige rapportage vormt met betrekking tot beschermde soorten, de aantoonbare bewijslast op naleving van die wetgeving. Hiermee wordt onderbouwd:

- met welke beschermde soorten rekening moet worden gehouden,
- van welke soorten effecten kunnen worden uitgesloten omdat ze er niet worden verwacht, en/of . .
- welke soorten er niet zijn aangetroffen, dan wel kunnen worden uitgesloten omdat de planingreep geen natuurschade aan die soorten met zich mee brengt.

Het uitsluiten van gebruik door (of schade aan) de betreffende soorten '*op voorhand*' vergt een gedegen, controleerbare onderbouwing.

Gebiedsbescherming (zie verder § 1.4) is gericht op:

- de specifieke habitat waartoe speciale begrensde gebieden zijn aangewezen, thans aangeduid met 'Natura 2000' dan wel gebieden die vallen onder regelgeving vanuit provinciaal natuurbeleid, het Natuurnetwerk Nederland.
- Ook gebieden buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden die een aanwijsbare ecologische functie voor de aangewezen soorten uit Natura 2000-gebieden vervullen, vallen onder dit regiem ('externe werking Natura 2000').
- Gebiedsbescherming is tevens gericht op het reguleren van stikstofemissie en –depositie als gevolg van ruimtelijke ingrepen en/of nieuw gebruik.

Toestemming bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen

De regels van soort- en gebiedsbescherming sluiten elkaar niet uit, doch vullen elkaar aan. Toetsing aan gebiedsbescherming (Natura 2000 en NNN) vindt uitsluitend plaats indien (daartoe 'aangewezen') soorten uit het betreffende beschermde gebied in het geding zijn, terwijl toetsing aan de soortbescherming en aan de stikstofdepositie in beginsel *altijd* vereist zijn, zowel binnen als buiten beschermde gebieden.

Indien specifieke, in de regelgeving nader aangeduide soorten in het geding zijn, vergt een ruimtelijke ingreep nadere toestemming van het bevoegde gezag waaraan voorwaarden worden gesteld. De in te lossen voorwaarden worden dan aangegeven in een door de Provincie te verstrekken ontheffing (soortbescherming) of vergunning (gebiedsbescherming). Ook de handhaving wordt door de betreffende provincie uitgevoerd, in veel provincies uitbesteed aan de provinciale Omgevingsdienst.

Voorts wordt in beginsel onder het belang '*ruimtelijke inrichting of ontwikkeling*' bij soortbescherming géén ontheffing afgegeven voor soorten van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, behalve indien de ecologische functionaliteit van de soort daarmee *geheel niet* wordt aangetast, bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen (zie verder 'ontheffingsplicht' blz.8).

Wettelijk belangen bij ontheffing

Bij eventuele aanvraag van ontheffing in het kader van soortbescherming is onder meer bepalend of er een wettelijk belang van toepassing is dat is opgenomen in het betreffende beschermingsregiem.

Gezien de aard van het project betreft dat hier, zoals aangegeven in de Wet natuurbescherming §§ 3.1 t/m 3.3, de volgende voorwaarden en belangen:

- * Voor soorten van de Vogelrichtlijn (zoals jaarrond beschermde nesten) wanneer:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
 - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, (onder meer openbare veiligheid, volksgezondheid, de veiligheid van het luchtverkeer e.a., zie § 3.1/ art. 3.3).

- * Voor soorten van de Habitatrichtlijn wanneer:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
 - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, onder meer: volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (zie § 3.2/ art.3.8).
- * Voor 'andere soorten' wanneer:
 - de ingreep nodig is in het kader van een voorgeschreven wettelijk belang, te weten volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang;
 - het uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling betreft (algemeen belang);
 - in het kader van een goedgekeurde Gedragscode.

1.3 Nadere toelichting op soortbescherming

De natuurwetgeving is in eerste lijn gericht op soortbescherming, dat wil zeggen bescherming van afzonderlijke soorten planten en dieren *'in welke situatie dan ook'*. Omdat deze wet *alle* soorten planten en dieren omvat, óók in Natura 2000-gebieden, wordt bij dit onderhavige natuuronderzoek primair aangehaakt op de soortbescherming. Deze biedt bescherming aan planten en dieren tegen zogeheten 'natuurschade'.

Binnen het beschermingskader wordt onderscheid gemaakt tussen:

- het type ingreep ('bestendig beheer' of 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting');
- planten en dieren uit verschillende beschermingsregiems (zie hieronder);
- een aantal 'wettelijke belangen' (zie vorige en deze bladzijde).

Beschermingsregiems en ontheffingsnoodzaak

De drie beschermingsregiems, 'Vogelrichtlijn', 'Habitatrichtlijn' en 'andere soorten', omvatten alle 'zwaarder beschermde soorten'.

- * De Vogelrichtlijn is van toepassing op alle inheemse vogels: bedreiging van vogels of verstoring van broedende vogels vergt in beginsel een ontheffing, waarbij het nest slechts tijdens het broedgebruik is beschermd. Hierop is echter uitgezonderd een indicatieve lijst met vogels die jaarlijks hun nest opnieuw gebruiken dan wel er jaarlijks terugkeren. Deze groep is verdeeld in 5 categorieën (zie RvON 2021) waarvan het nest van categorieën 1 t/m 4 het jaarrond, dus óók buiten het broedseizoen, beschermd is en bij verstoring, ontheffing vereist.
- * De Habitatrichtlijn is van toepassing op een in Bijlage IV opgenomen lijst met soorten zoogdieren, reptielen, amfibieën, dagvlinders, libellen, vissen, vaatplanten, kevers en 'overige ongewervelden' (weekdieren). Voor deze soorten is bij verstoring of bedreiging, te allen tijde een ontheffing vereist.
- * De 'andere soorten' zoals opgenomen in de Bijlage van de Wnb omvat lijsten met soorten vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, en kevers waarvan door de afzonderlijke provincies wordt bepaald welke soorten in aanmerking komen voor een vrijstelling dan wel welke soorten bij verstoring of bedreiging eveneens aanvraag van ontheffing vergen.

Provinciale vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen

* Voor beschermde 'andere soorten' geldt voor kleine zoogdieren en amfibieën een per provincie wisselende vrijstellingslijst. Voor zover er géén vrijstelling van toepassing is, vergt dat naast een oriëntatie op de database van NDFF, tenminste een habitatverkenning om te beoordelen of er significant leefgebied van zo'n soort in het geding kan zijn in welk geval er een ontheffingsplicht van kracht is (zie ook hierna).

* Voor de in de Wnb opgenomen lijsten 'andere soorten' met betrekking tot vaatplanten, vissen, reptielen, dagvlinders, libellen en kevers geldt géén vrijstelling meer: deze soorten zijn dus alle, evenals soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, ontheffingsplichtig.

Gedragscode

Eventueel kan met de uitvoering voor een extra vrijstellingsmogelijkheid worden aangehaakt op een Gedragscode, maar bij ruimtelijke ingrepen biedt dat voor de initiatiefnemer géén relevante voordelen.

Ontheffingsplicht bij soortbescherming

Bij ontheffingsplichtige soorten is het voorts van belang in hoeverre de ecologische functionaliteit wordt aangetast:

* Onder de condities dat er mitigerende maatregelen (kunnen) worden genomen waarmee kan worden gegarandeerd dat de ecologische functionaliteit *binnen* het werkgebied op geen énkél moment achteruitgaat, óók niet tijdelijk, is er géén ontheffing nodig (Ministerie van EZ 2016/ § 4.3).

Het achterwege blijven van effecten op de ecologische functionaliteit vergt afdoende onderbouwing, waarbij wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen daarbij worden toegepast voor welke soorten.

* Echter indien de bedoelde ecologische functionaliteit als gevolg van de ingreep níet met mitigatie kan worden gegarandeerd doch uitsluitend met compensatie, is voor de uitvoering daarvan eerst ontheffing vereist.

Voor soorten uit de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn dient bovendien te worden voldaan aan de specifiek in die richtlijnen opgenomen wettelijke belangen (zie blz.7-8). Bij een ontheffingsaanvraag wordt daartoe getoetst aan drie criteria (de zgn. 'ADC-toets'):

- 1) er is geen alternatief;
- 2) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 3) er is geen sprake van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding: dit criterium is ook van toepassing voor ontheffingsplichtige 'andere soorten' uit de Wnb.

Gunstige staat van instandhouding als ontheffingsvoorwaarde

Een ontheffing kan uitsluitend worden verkregen wanneer de gunstige staat niet in het geding komt. De voorwaarden daartoe staan in de Habitatrichtlijn genoemd:

- * uit populatie-dynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven, en . . .
- * het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd kleiner lijkt te zullen worden, en . . .
- * er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Wettelijke zorgplicht bij overige soorten

Naast de specifieke regelgeving ten aanzien van juridisch zwaarder beschermde soorten bestaat de algemene zorgplicht bij eventuele verstoring of bedreiging van individuele planten of dieren. Dit omvat *alle* onbeschermde soorten (Wnb art. 3.10). Indien door werkzaamheden individuele dieren of hun vaste verblijfplaatsen worden verstoord of bedreigd, wordt vereist dat de uitvoerder voldoende zorg in acht moet nemen om die verstoring of bedreiging te voorkomen.

Daartussen bestaat enige nuance:

- * Bij juridisch zwaarder beschermde soorten dient absoluut te worden voorkómen dat individuen van betreffende soorten worden bedreigd (zie Min.v.EZ 2016).
- * Voor beschermde soorten die vallen onder de provinciale vrijstelling en onbeschermde soorten ligt dat iets minder strikt:
‘De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd’ (Ministerie v. EZ 2016/ § 2.4).

Ten aanzien van de zorgplicht bestaat een ketenverantwoordelijkheid tussen initiatiefnemer en uitvoerder.

1.4 Nadere toelichting op gebiedsbescherming

Vergunning Natura 2000

De regelgeving met betrekking tot speciale beschermingszones in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn (resp. REG 1979 en REG 1992/1997), te weten met betrekking tot Natura 2000-gebieden, wordt in de Wnb gecontinueerd in hoofdstuk 2.

Werkzaamheden binnen een Natura 2000-gebied welke effecten kunnen hebben op ‘aangewezen’ soorten en de instandhouding van de natuurlijke habitats vergen aanvraag van een vergunning. Ook voor gebieden ‘buiten’ een Natura 2000-gebied die een aanwijsbare ecologische functie voor de ‘aangewezen soorten & habitattypen’ uit dat Natura 2000-gebied hebben, kan onder sommige condities een vergunning vereist zijn (‘externe werking’, Wnb art. 2.7 & 2.8).

Besluit natuurbescherming - vergunning in het kader van stikstofemissie

De toenemende uitstoot van stikstof door verkeer, gemotoriseerd materieel en verbranding van fossiele brandstoffen (zowel in huishoudens als bedrijven, voertuigen en andere machines met verbrandingsmotor) leidt tot toenemende depositie van stikstof. Dit heeft negatieve effecten op flora en fauna, wat in het kader van de Wnb nader onderzoek vereist ten behoeve van omringende Natura 2000-gebieden (Besluit natuurbescherming, zie Wettelijk kader Bij12, 2017; Bij12 Stikstof en Natura 2000).

Met betrekking tot deze stikstofuitstoot kunnen een uitvoeringsfase en een gebruiksfase worden onderscheiden:

- * Voor de uitvoeringsfase geldt dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de zaak ECLI:NL:RVS:2022:3159 (Porthos, 2 november 2022) heeft vastgesteld dat de vrijstelling stikstof (‘bouwvrijstelling’, artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming en artikel 2.5 van het Besluit natuurbescherming) buiten toepassing moet worden gelaten.

Dit betekent dat de vrijstelling voor de uitvoeringsfase niet meer gebruikt kan worden en deze uitvoeringsfase volgens de letter van de wet, alsnog eveneens nadere toetsing vergt (Arius-berekening)

- * Voor de gebruiksfase van projecten of plannen gaat het om uitstoot in de nieuwe gebruikssituatie door toename van verkeer of toename van gas- en ander brandstofverbruik door huishoudens en/of bedrijfsvoering.
 Als het plan of project *niet* leidt tot (uitbreiding van) stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.
 Als het *wél* daartoe leidt is nadere toetsing door middel van de zogenaamde 'Aerius-berekening' vereist. Daarbij wordt de toename van stikstofdepositie als gevolg van het nieuwe project, getoetst aan vastgestelde drempel- en grenswaarden voor de betreffende regio, zie Bij12, 2017). De grenswaarde wisselt per regio (zie ook § 3.1).

Vergunning Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

Dit betreft eveneens bescherming van natuurwaarden binnen begrensde gebieden. Voor deze gebieden hebben Rijk en Provincie samen spelregels ontwikkeld welke zijn vervat in de provinciale regelgeving. Hierbij is een 'nee-tenzij' beleid van toepassing: binnen het NNN moeten de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied als onderdeel van het natuurnetwerk in acht worden genomen. De actuele en potentiële waarden van het NNN zijn vastgesteld in de natuurdoelen voor dat gebied. De basis daarvoor ligt in de provinciale structuurvisie en de betreffende 'Provinciale Ruimtelijke Verordening'.

Bijzonder Provinciaal Landschap

Naast NNN kent de Provincie Zuid-Holland ook gebieden die zijn aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap. Ruimtelijke ontwikkelingen binnen dit gebied zijn slechts toegestaan indien de daartoe beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast. Ook het voormalige beschermingsregime van Weidevogelleefgebied is geborgd in de kernkwaliteiten. In Zuid-Holland zijn ook nog 'bijzondere weidevogelgebieden' aangewezen: hiervoor geldt eenzelfde regelgeving als voor de NNN.

1.5 Onderzoeksplan

Met het onderzoek ten aanzien van flora en fauna wordt stapsgewijs ingezoomd op de situatie en vastgesteld welke juridisch zwaarder beschermde soorten of verstoring daarvan, kunnen worden uitgesloten dan wel nadere veldinventarisatie vergen.

Werkstap 1, analyse bestaande gegevens

Als eerste wordt de situatie getoetst aan indicaties van de NDFF, aan de verspreiding van soorten op basis van reeds bekende biogeografische informatie uit verspreidingsatlassen, aan overige literatuur en andere beschikbare onderzoeken. Die informatie is veelal niet compleet maar wel grotendeels indicierend.

Op basis hiervan en de algemene habitat van de locatie wordt vastgesteld welke juridisch zwaarder beschermde soorten in dit gebied verwacht en bedreigd kunnen worden en welke daarvan op voorhand al kunnen worden uitgesloten.

Met betrekking tot 'uitsluitingen' in het kader van de regelgeving wordt in de rapportage aandacht geschonken aan *alle* mogelijke soortgroepen van (beschermde) organismen. Voor sommige soortgroepen is dat niet méér dan het aangeven waarom daarvan *géén* beschermde soorten op de locatie worden verwacht, dan wel waarom sommige soorten *niet* worden bedreigd of verstoord.

Werkstap 2, toetsing aan gebiedsbescherming

Dit omvat toetsing aan de regelgeving in het kader van de Wnb en van provinciaal gebiedsbeleid (Natura 2000 en NNN, zie § 3.1). Daarbij wordt beoordeeld of er wellicht ook andere natuurregelgeving in het geding kan zijn.

Bovendien omvat gebiedsbescherming ook het 'Besluit Natuurbescherming' (zie blz.10-11) waartoe met betrekking tot stikstof een Arius-berekening moet worden uitgevoerd.

Overigens valt de eventuele berekening met betrekking tot de stikstofdepositie buiten dit onderzoek (zie ook § 3.1).

Werkstap 3, habitatbeoordeling

Naar aanleiding van het bovenstaande wordt op basis van een grondige inspectie een beoordeling gemaakt van de terreinkenmerken, de biotoop, de lokale habitat en van de ecologische betekenis van het effectieve werkgebied (zie § 3.2).

In de conclusie wordt op basis van de nader beschreven habitat, vastgesteld welke zwaarder beschermde soorten (Wnb) en eventuele 'aangewezen soorten' (Wnb/ Natura 2000) voor de gegeven situatie zonder nadere veldinventarisatie kunnen worden uitgesloten, wat tevens geldt voor het al of niet van toepassing zijn van de 'externe werking' met betrekking tot 'aangewezen soorten' (Natura 2000 - Wnb § 3.2).

Tot zover betreft dit onderzoek een 'Quick Scan': bureaustudie met veldverkenning.

Werkstap 4, eventuele veldinventarisaties

Voor de (eventueel te verwachten) zwaarder beschermde soorten flora en/of fauna (Wnb) welke vanwege de plaatselijke verspreiding en/of de condities op de werklocatie níét op voorhand van bedreiging kunnen worden uitgesloten, moet ook een nader soortgericht veldonderzoek worden uitgevoerd (zie hoofdstuk 3/ § 3.3 e.v.).

Werkstap 5, eindconclusie en advies

De rapportage wordt afgerond met een puntsgewijze samenvatting van conclusies en consequenties, met een eventuele toetsing van consequenties, de haalbaarheid van het plan, het advies welke soorten nadere veldinventarisatie vergen dan wel in hoeverre natuurschade op voorhand met mitigatie kan worden voorkomen (zie hoofdstuk 4).

Leeswijzer

In de rapportage wordt de volgorde van de hierboven aangegeven onderzoeks- en onderbouwingsschappen aangehouden. Waar het voor de betreffende onderbouwing nodig is om informatieve kaders te schetsen, is dat in deze paragraaf beknopt aangegeven (zie blz.5 t/m 12). Daarmee ontstaat de volgende opzet van de rapportage:

- * In hoofdstuk 1 zijn de uitgangssituatie, het voornemen, de hoofdlijnen van de regelgeving, de aanpak van het onderzoek en de opzet van de rapportage aangegeven.
- * In Hoofdstuk 2 wordt op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en recente gegevens uit de databank van de NDFF, de literatuurstudie met daaruit voort komende conclusies uitgevoerd.
- * In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op vigerende gebiedsregelgeving (Wnb/ Natura 2000, Besluit natuurbescherming en NNN) en worden de bevindingen van de ecologische verkenning met beoordeling van de betreffende habitat beschreven, zo nodig aangevuld met de verslaglegging van een nader veldonderzoek.
- * In hoofdstuk 4 worden de voor de uitvoering relevante conclusies kort samengevat en wordt advies gegeven met betrekking tot mitigerende maatregelen. Voorts wordt advies gegeven met betrekking tot de gewenste nadere handelwijze.

De rapportage wordt beëindigd met lijsten van geraadpleegde literatuur en van gebruikte termen en afkortingen.

2 BRONNENONDERZOEK SOORTEN

Onderzoekscontext

Het onderzoek dat in dit hoofdstuk per soortgroep wordt weergegeven omvat de toetsing van de locatie aan de meest actuele bronnen met reeds bestaande inventarisatie- en verspreidingsgegevens, met name NDFF, de 'Nederlandse Databank Flora & Fauna'. Het is gericht op eventueel terreingebruik door juridisch zwaarder beschermde soorten (zie 'soortbescherming' blz.8-10) en indien voor het project relevant, op 'aangewezen soorten' (zie 'gebiedsbescherming' blz.10-11).

De gegevens waarop deze toetsing is gebaseerd, omvatten veelal een aanzienlijk groter gebied dan de onderzoekslocatie: naar aanleiding hiervan wordt in hoofdstuk 3 ingezoomd op de nader begrensde werklocatie. De gegevens uit de NDFF bieden een goede indicatie doch zijn niet geheel toegespitst op de werklocatie en vergen *tenminste* nog een aanvulling door een habitatbeoordeling op de locatie.

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatbeoordeling wordt vervolgens bepaald welke (zwaarder) beschermde soorten in het werkgebied wellicht kunnen worden verwacht en welke soorten in het kader van de Wnb aanvullende veldinventarisatie vergen om vast te stellen of ze alsnog van aanwezigheid kunnen worden uitgesloten, dan wel zullen moeten leiden tot aanvraag van ontheffing.

De eventuele *noodzaak* tot nadere inventarisatie wordt afgeleid uit de samenhang tussen beschikbare gegevens (dit hoofdstuk 2), de habitatbeoordeling van het te onderzoeken gebied (zie hoofdstuk 3) en de 'soort' ingreep (§ 1.1).

Algemeen karakter werkgebied

Het werkgebied ligt centraal in een groot gebied voor glastuinbouw met tussengelegen bedrijfsterreinen (zie figuur 1). Ruim de helft van het werkgebied bestaat al uit bedrijfsterrein, terwijl de andere helft bestaat uit een klein graslandperceel ingeklemd door bedrijfsterrein. Het is gelegen in een oorspronkelijk slagenlandschap met tussenliggende, smalle sloten. Houtopstanden zijn vooral aanwezig in tuinen rond woonpercelen: slechts vooraan op het om te vormen weilandperceel staan enkele bomen.

2.1 Vaatplanten

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het plangebied géén beschermde planten zijn geregistreerd (zie ook Floron 2011).

Conclusie

Ontheffingsplichtige planten kunnen in het werkgebied op basis van verspreiding, opvoorhand worden uitgesloten.

2.2 Zoogdieren

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van de planlocatie 8 soorten zijn geregistreerd waaronder 3 vleermuissoorten. Op iets grotere afstand, nog steeds ruimschoots binnen gebruiksafstand van de werklocatie, zijn nog 4 andere vleermuissoorten geregistreerd.

Grondgebonden zoogdieren

Van de grondgebonden soorten zijn Egel, Haas, Konijn, Veldmuis en Vos als ontheffingsplichtig geregistreerd (zie ook Broekhuizen 2016), alle behorend tot de categorie 'andere soorten' zonder provinciale vrijstelling. Indien deze vrijgestelde soorten worden verstoord vergt dat toepassing van de wettelijke zorgplicht (zie blz.10).

Vleermuizen

Er zijn in deze regio thans tenminste 8 soorten vleermuizen geregistreerd waarvan 4 binnen een afstand van 1 km: Gewone- en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis, en op iets grotere afstand Kleine dwergvleermuis, Meervleermuis, Watervleermuis en Tweekleurige vleermuis. Alle vleermuissoorten zijn vermeld in de Habitatrichtlijn Bijlage IV (zie § 3.1 Wnb) waarmee diverse gebruiksvormen van vleermuizen ontheffingsplichtig zijn.

Vleermuisgebruik kan bestaan uit vaste verblijfplaatsen in bomen, gebouwen of andere gebouwde constructies (kraam-, zomer-, paar- of winterverblijven).

Van belang daarbij is dat de meeste vleermuissoorten steeds een 'netwerk' van vaste verblijfplaatsen gebruiken waartussen wordt gewisseld, waarbij het gehele netwerk strikt beschermd is (zie bijvoorbeeld ook Kennisdocumenten, BIJ12 2017).

Door sommige soorten worden tevens lineaire structuren (zoals houtsingels, boomrijen, bosranden, watergangen, dijken of combinaties daarvan) gebruikt als geleiding/ sonar-oriëntatie voor vaste vliegroutes (met name van dwergvleermuizen, Laatvlieger, Meer- vleermuis en Watervleermuis, zie Limpens 1997). In straten kunnen straatgevels dezelfde functie vervullen, zodat verwijderen van boomrijen uit straatprofielen hierop veelal geen essentieel verstorende invloed uitoefent.

Gebruik als verblijfplaats:

De verschillende soorten beschikken ieder over eigen soorten verblijven (zie ook Limpens 1997):

- * Rosse vleermuis zoekt zijn verblijf vooral in (oudere) bomen, soms ook in gebouwen;
- * Watervleermuis vooral in (oudere) bomen;
- * Meervleermuis & Laatvlieger uitsluitend in bebouwing (zie Nota bene);
- * dwergvleermuizen kunnen zowel in bomen als in gebouwen worden aangetroffen (zoals in spouwruimten, onder dakpannen, achter betimmeringen, in doorvoeren van leidingen e.d.). Deze soorten maken gebruik van zeer smalle spleten (zie Nota bene);
- * Tweekleurige vleermuis maakt uitsluitend gebruik van bebouwing op grote hoogte.

Nota bene:

- * vleermuizen zijn met betrekking tot hun vaste verblijfplaatsen zeer honkvast: zo lang er geen significante ingrepen plaatsvinden waardoor hun gebruik wordt verstoord of belemmerd, blijven ze jaarlijks in continuïteit dezelfde verblijven en dezelfde vliegroutes naar hun afwisselende foerageergebieden gebruiken.
- * van dwergvleermuizen en Laatvlieger is bekend dat ze thigmofiel zijn, dat wil zeggen dat ze in hun verblijfplaats contact aan borst- en rugzijde vergen. Derhalve maken ze voor hun verblijf slechts gebruik van zeer nauwe ruimten van enkele centimeters.

De toegang tot de verblijfplaats zit veelal 3 meter boven het maaiveld of hoger. Rond en direct onder de toegang dienen geen obstakels aanwezig te zijn die het invliegen kunnen hinderen: deze soorten vergen rondom de toegang van hun verblijf een vrije aanvliegruimte van 2 tot 3 meter.

Vaste vliegroutes:

Dwergvleermuizen, Laatvlieger & Watervleermuis benutten de beschutting van lijnvormige landschapselementen als geleiding voor hun vaste vliegroutes naar hun diverse foerageerlocaties. Daarbij valt te denken aan houtsingels, hagen, boomrijen, bospaden, bosranden, doorgaande watergangen, dijken en bebouwingswanden en -linten. Meervleermuizen benutten voor hun vaste vliegroutes naar hun foerageergebied de geleiding van relatief onbeschutte kanalen of brede vaarten, waarbij ze zeer laag over het water vliegen in de beschutting van oevers; foerageergebied voor deze soort omvat veelal grotere open waterelementen.

Conclusie zoogdieren

* Grondgebonden soorten:

Ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding worden uitgesloten. Bij uitvoering is tevens aandacht vereist voor mogelijk aanwezige 'andere soorten' waarop de wettelijke zorgplicht van toepassing is.

* Vleermuizen:

Deze vereisen nadere controle op gebruiksmogelijkheden in eventueel te kappen bomen en te verwijderen kleinschalige opstallen. Bij potentiële verstoring van verblijfplaatsen en/of vliegroutes vereisen deze in beginsel nader veldonderzoek, en indien aangetroffen aanvraag van ontheffing.

2.3 Broedvogels

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 kilometer van het plangebied diverse vogels met een jaarrond beschermd nest zijn geregistreerd.

Vaste en jaarrond beschermde nesten

Vogels die hun nest het jaar rond gebruiken dan wel jaarlijks op hetzelfde nest terugkeren, zijn ingedeeld in 5 categorieën (zie RvON 2021).

De categorieën 1 t/m 4 hebben vanwege verschillende eigenschappen een '*jaarrond beschermd*' nest. Bij vernietiging of verstoring van het nest vergen deze aanvraag van ontheffing. De soorten van categorie 5 (waaronder ook veel holtenbroeders) gebruiken eveneens jaarlijks hetzelfde nest maar behoeven veelal geen jaarrond bescherming.

De bij het NDFF in deze regio geregistreerde soorten met een jaarrond beschermd nest betreffen de volgende categorieën (zie ook Sovon 2002 & 2018):

- * Van categorie 1, te weten Steenuil, zijn geen registraties in de regio bekend.
- * Soorten uit categorie 2, typische koloniebroeders zoals Gierzwaluw, Huismus en Roek. Gierzwaluw en Huismus broeden aan/op/in gebouwen en Roek broedt net als de soorten uit categorie 4 in hoge bomen.
Gierzwaluw is een ultieme stadsvogel en broedt in spleten en nissen van gebouwen in de stedelijke omgeving. Buiten concentraties van bebouwing, zoals solitaire bebouwing in een landelijke omgeving, wordt deze soort niet broedend aangetroffen.
Huismus nestelt bij voorkeur in middeloude stadswijken, dorpen en landelijke bebouwing met ouderwetse pannendaken. Deze kan dus zowel in een landelijke omgeving als in oude stadswijken worden verwacht.

- * Soorten uit categorie 3, Grote gele kwikstaart, Ooievaar en Slechtvalk. De kwikstaart broedt in holten en spleten (ook onder bruggen en aan gebouwen), de Ooievaar op gebouwen, in bomen of op speciale palen en de Slechtvalk op zeer hoge gebouwen.
- * Soorten uit categorie 4, soorten die hoog in bomen nestelen, te weten Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil en Sperwer. Deze soorten zijn zeer honkvast. Ze gebruiken ook nesten van elkaar, of van bijvoorbeeld Zwarte kraai en soms ook Ekster.
- * Mogelijk zijn soorten uit categorie 5 aan de orde met 'min of meer' vaste nesten, zoals Ekster, spechten, Bosuil, zwaluwen, vele holten-broedende zangvogels en soorten met andere specifieke nestelplaatsen. Deze soorten beschikken over voldoende flexibiliteit om bij het verloren gaan van hun vaste nest, zich elders opnieuw te vestigen *mits* daartoe de geschikte condities aanwezig zijn. Deze categorie vergt bij het verloren gaan van het nest nadere beschouwing ten aanzien van de beschikbare nestelcondities.

Overige broedvogels

Veelal zijn er in elk soort terrein ook andere broedende vogels te verwachten, waaronder nesten in struwelen en in te kappen bomen (zie ook Sovon 2018).

Broedende vogels mogen onder géén enkele conditie worden verstoord (zie DR 2009). Onder die voorwaarde is echter voor de meeste broedvogelsoorten géén aanvullende veldinventarisatie vereist: dit is uitsluitend nodig op het moment dat werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd.

Conclusie broedvogels

Jaarrond beschermde nesten:

- * Het werkterrein vergt nadere controle op mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten in mogelijk te kappen bomen of nestelmogelijkheden van Gierzwaluw of Grote gele kwikstaart in te verwijderen bebouwing. Zo nodig behoeft dat nadere inventarisatie van het gebruik en aanvraag van ontheffing.
- * Andere soorten met jaarrond beschermde nesten uit categorie 1 t/m 4 kunnen vanwege de afwezigheid van de vereiste habitat, bij voorbaat worden uitgesloten.
- * Eventueel te verwachten soorten uit categorie 5 vergen nadere beschouwing.

Overige broedende vogels:

Werkzaamheden die verstorend kunnen zijn dienen in beginsel *buiten* het broedseizoen plaats te vinden, dan wel vergen binnen het broedseizoen kort voor aanvang van de werkzaamheden alsnog nadere controle: tijdens het broeden mogen deze niet worden verstoord.

2.4 Amfibieën en reptielen

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied 5 beschermde amfibieën zijn geregistreerd (zie ook Creemers 2009; NDFF 2019). Op iets grotere afstand zijn bovendien nog 2 andere amfibiesoorten en een reptiel geregistreerd.

Amfibieën

De registratie binnen 1 km betreft Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker, alle 'andere soorten' waarvoor een vrijstelling van toepassing is.

Binnen een straal van 1 tot 5 km zijn voorts Alpenwatersalamander en Rugstreeppad geregistreerd, beide van de Habitatrichtlijn dus ontheffingsplichtig.

Voor de Rugstreeppad is dat nog binnen bereikbare afstand van het werkgebied.

Voor Alpenwatersalamander is deze afstand echter niet overbrugbaar, zodat deze op voorhand kan worden uitgesloten.

Rugstreeppad is gebonden aan geschikt voortplantingswater in de omgeving: ondiep, zonbeschenen, met een toegankelijke oever en bij voorkeur visvrij, waaronder poelen, vijvers maar ook stagnerende regenwaterplassen (zie ook Musters 1992; Rijsewijk 2006; Spitzen-van der Sluis 2009). Buiten de voortplantingsperiode houdt de soort zich op in droge terreinen waar ze zich overdag makkelijk kunnen verschuilen door zich in te graven, door gebruik te maken van bestaande holletjes of onder losse materialen die op het maaiveld liggen. Dit geldt tevens voor het winterverblijf. Tussen beide habitats kunnen ze makkelijk een afstand van enkele kilometers overbruggen.

Voor de 'vrijgestelde' soorten geldt toepassing van de wettelijke zorgplicht (zie blz.10) waarbij Gewone pad en Kleine watersalamander ook een winterhabitat (en Gewone pad ook een zomerhabitat) op land benutten.

Reptielen

Binnen een straal van 1 tot 5 km van het werkgebied is Ringslang als 'andere soort' met een ontheffingsplicht, geregistreerd.

Ringslang is gebonden aan een water- en amfibierijke habitat met tevens droge en vorst-vrije mogelijkheden voor winterverblijf. Deze gecombineerde condities zijn vooral te vinden op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Grote oppervlaktes laag gelegen, nat gebied worden veelal gemeden omdat de soort daar vaak niét alle stadia van zijn levenscyclus kan doorlopen. Met name de ontwikkeling van de eieren en de overwintering vormen in polders een probleem: in dergelijke omstandigheden is de soort veelal uitgezet, waarbij voor overwintering grondwatervrije holten in de bodem, tussen stenen of in ruimten onder gebouwen worden gebruikt (zie Van der Lugt & Siebelink, 2003).

Conclusie amfibieën en reptielen

De werklocatie vergt controle op habitatcondities welke geschikt zijn voor voortplanting en/of als leefgebied voor de Rugstreeppad en de Ringslang.

2.5 Vissen

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied géén ontheffingsplichtige en ook géén beschermde vissen zijn geregistreerd.

Conclusie vissen

Beschermde vissen kunnen op basis van verspreiding op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelde soorten

Bij ongewervelde soorten moet men denken aan vlinders, libellen, sprinkhanen en andere ongewervelde soorten zoals mieren, kevers, weekdieren e.d. Onder deze groepen vallen eveneens beschermde soorten terwijl voor sommige soorten ook een ontheffingsplicht geldt. Juridisch zwaar beschermd zijn soorten uit de groepen libellen, dagvlinders en 'overige ongewervelde soorten' (waaronder ook waterorganismen).

Beschikbare gegevens

Uit de databank (NDFF 2023, Quickscanhulp) blijkt dat binnen een straal van 1 km van het werkgebied geen beschermde ongewervelde soorten zijn geregistreerd (zie ook Bos 2006 en Dijkstra 2002).

Van het waterslakje Platte schijfhoren zijn in de databank nog te weinig gegevens aanwezig om deze op die grond te kunnen uitsluiten.

Platte schijfhoren, een zeer klein zoetwaterslakje, komt vooral voor in laagveengebieden en in het rivierengebied, vooral in grotere en kleinere plassen, sloten en vaarten. De soort leeft in helder, schoon water met een rijke begroeiing (zie Gmelig Meyling 2008).

Conclusie ongewervelden

- * De werklocatie vergt controle op geschikte habitatcondities voor Platte schijfhoren;
- * Andere ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding worden uitgesloten (zie ook Boesveld 2011; Bos 2006; Dijkstra 2002).

2.7 Conclusies uit verspreidingsgegevens

Volgens de databank van NDFF en verspreidingsgegevens blijkt dat in het werkgebied naast vrijgestelde 'andere soorten', meerdere ontheffingsplichtige soorten verwacht kunnen worden waarvan reeds enkele op basis van het algemene karakter van het werkgebied (blz.13), op voorhand kunnen worden uitgesloten.

De volgende resterende soorten vergen alsnog nadere controle van de habitat om te beoordelen of er een geschikte habitat voor is, in welk geval nader onderzoek (en mogelijk aanvraag van ontheffing) nodig is:

- vleermuisgebruik in te verwijderen kleine opstallen en eventueel te kappen bomen;
- jaarrond beschermde nesten in eventueel te kappen bomen;
- jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw of Grote gele kwikstaart in te verwijderen kleine opstallen;
- potenties voor geschikt leefgebied van Rugstreeppad en/of Ringslang;
- potenties voor geschikt leefgebied voor Platte schijfhoren in aangrenzend water.

Voorts zijn er broedgevallen te verwachten van zangvogels, welke tijdens het broeden moeten worden ontzien.

Ook zijn er vrijgestelde kleine zoogdieren en amfibieën te verwachten, welke bij de uitvoering aandacht en toepassing van de wettelijke zorgplicht vergen (zie blz.10).

Andere ontheffingsplichtige soorten kunnen op basis van verspreiding en/of habitat, op voorhand worden uitgesloten.

3 LOCATIEONDERZOEK

3.1 Toetsing vigerende regelgeving gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming vormt onderdeel van zowel de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebieden/ Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Besluit natuurbescherming) als van de provinciale natuurregelgeving (o.a. Natuurnetwerk Nederland).

Natura 2000-gebieden:

De werklocatie ligt op ruim 10 km afstand van het meest nabije Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein' (Reeuwijkse Plassen). In dit gebied zijn géén soorten aangewezen die van het onderhavige plangebied gebruik kunnen maken (zie PDN/2010-104).

Besluit natuurbescherming:

Als onderdeel van de Wnb dient in dit kader te worden aangegeven in welke mate met de uitvoering wordt bijgedragen aan de stikstofproductie, in relatie tot stikstofdepositie in omringende Natura 2000-gebieden.

Daartoe dient de stikstofproductie te worden berekend van te gebruiken verbrandingsmotoren bij de werkzaamheden. Dit wordt berekend middels een Aerius-calculator (zie blz.9-10).

De berekeningen worden separaat van dit natuuronderzoek afgehandeld.

Advies:

Een dergelijk onderzoek kunt u laten verrichten door de milieuspecialist Mattijs Langelaar, Langelaar Milieuadvies, info@langelaarmilieuadvies.nl - tel.0612-199.804.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het werkgebied maakt géén deel uit van het NNN waarmee die betreffende regelgeving niet van toepassing is, wat eveneens het geval is voor bijzondere weidevogelgebieden.

3.2 Verkenning werkgebied en nadere habitatbevindingen

Inleiding

De uitgevoerde veldverkenning en boominspectie hebben aanvankelijk plaatsgevonden in juli 2019, en zijn thans voor deze update herhaald in november 2023.

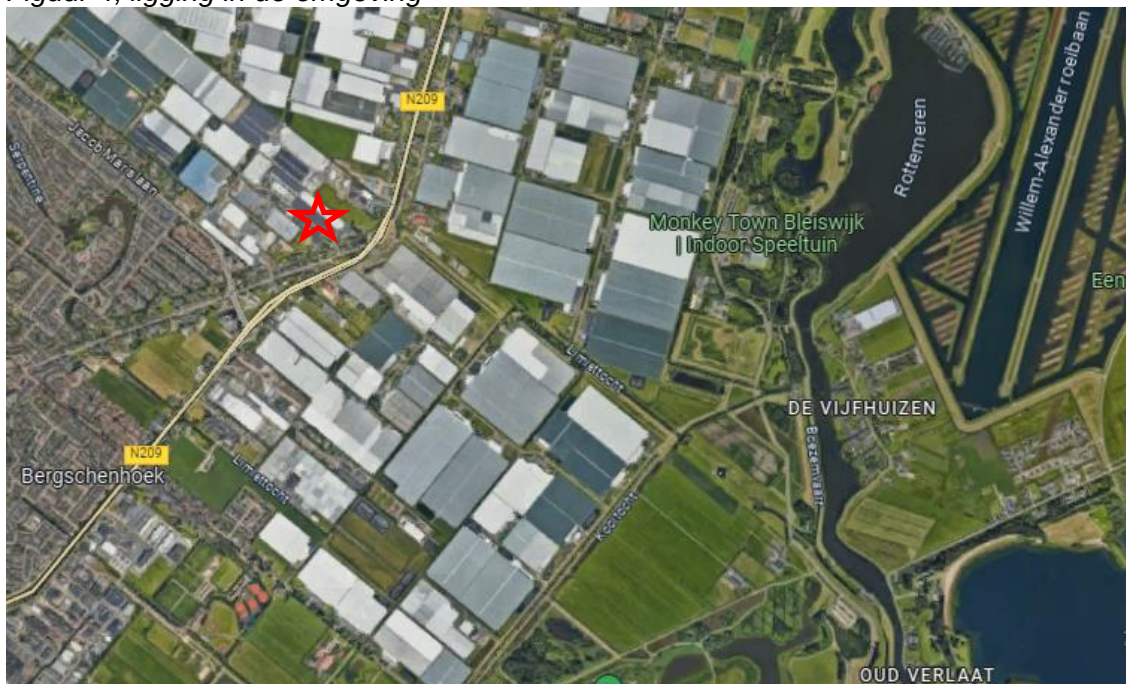
Thans, 2023, hebben er géén wezenlijke veranderingen in het werkgebied plaats gevonden, dat als volgt kan worden gekarakteriseerd:

Karakter van het plangebied met omgeving

Het werkgebied ligt net buiten de bebouwde kom van Bergschenhoek, centraal in een groot gebied voor glastuinbouw met tussengelegen bedrijfsterreinen. In de directe omgeving zijn geen bijzondere natuurwaarden te vinden.

Tegelijkertijd zijn op ca 1,5 km afstand de recreatiegebieden Rottemeren en het Hoge Bergsche Bos gelegen, met veel houtopstanden en veel open water. Er zijn geen opvallende 'groene verbindingen' tussen deze recreatiegebieden en het werkgebied (zie figuur 4).

Figuur 4, ligging in de omgeving

Nadere verkenning werklocatie

Zoals in 2019 reeds is vastgesteld bestaat het werkgebied enerzijds uit geheel verhard terrein met opstallen en opslag, naast een weilandperceel dat zich kenmerkt door particulier gebruik.

De opstallen op het reeds als bedrijfsterrein gebruikte deel bestaan grotendeels uit mobiele, gestapelde containers (foto 1) en deels uit kleine hallen opgetrokken van enkelwandig plaatmateriaal, ook de daken (foto 2). Voorts is er divers opgeslagen materiaal aanwezig (foto 3).

Foto 1, gestapelde containers

Foto 2, opstal van enkelwandig plaatmateriaal

Foto 3, opgeslagen materiaal

Het graslandperceel heeft een sterk grazige begroeiing en is tot heden gebruikt voor het houden van hobby-vee (foto 4).

Binnen het werkgebied zijn er géén significante houtopstanden aanwezig doch in de rand staan enkele bomen net buiten het werkgebied.
Voorts zijn langs twee grenzen van het werkgebied heel smalle diepgelegen slootjes aanwezig, grotendeels dichtgegroeid met Riet (foto 5 en 6).

De gesteldheid van de bodem wordt bepaald door klei met een lage grondwaterspiegel: de slootjes bevatten in de zomer nauwelijks water.

Foto 4, grazig grasland met hobby-vee (paarden en schapen)

Foto 5, slootje langs noordoostgrens van het werkgebied

Foto 6, slootje langs de zuidwestgrens van het werkgebied

Habitatbeoordeling met conclusies

Op basis van het bronnenonderzoek is vastgesteld dat er, afhankelijk van de plaatselijke werkzaamheden, nadere habitatbeoordeling nodig was voor (zie § 2.7):

- vleermuisgebruik in te verwijderen kleine opstallen en eventueel te kappen bomen;
- jaarrond beschermde nesten in eventueel te kappen bomen;
- jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw of Grote gele kwikstaart in te verwijderen kleine opstallen;
- potenties voor geschikt leefgebied van Rugstreeppad en/of Ringslang;
- potenties voor geschikt leefgebied voor Platte schijfhoren in aangrenzend water.

De veldverkenning leidt tot de volgende conclusies:

Vleermuisgebruik:

Inspectie van de te verwijderen opstallen maakt duidelijk dat deze over geen enkele potentie beschikken voor vleermuisverblijf: deels geheel ontoegankelijk (containers) en deels geheel ongeschikt door systeembouw.

Er zijn géén te verwijderen structuren aanwezig welke wellicht een functie zouden kunnen hebben als vaste vliegroute voor vleermuizen.

Jaarrond beschermde nesten:

Er zijn in het werkgebied géén houtopstanden met jaarrond beschermde nesten aanwezig terwijl ook in de bomen langs de randen dergelijke nesten ontbreken.

Voorts hebben de opstallen geen potenties hebben voor Gierzwaluw of Grote gele kwikstaart.

Rugstreeppad

De aanwezige slootjes zijn, in ieder geval delen van het jaar, zodanig dicht begroeid dat deze ongeschikt zijn voor de voortplanting. Er zijn voorts géén significante omstandigheden aanwezig welke aanleiding zouden kunnen zijn om hier zomer- of winterverblijf van de soort te verwachten.

Ringslang:

De kleine slootjes bieden géén jachtgebied voor Ringslang terwijl er ook voor deze soort géén significante omstandigheden aanwezig welke aanleiding zouden kunnen zijn om hier voortplanting of winterverblijf te verwachten.

Platte schijfhoren:

Gezien de gewenste habitat voor de soort, laagveengebieden met vooral grotere en kleinere plassen, sloten en vaarten met helder, schoon water en een rijke begroeiing van waterplanten, kan dit slakje in de slootjes langs het werkgebied geheel worden uitgesloten.

4 SAMENVATTENDE CONCLUSIES

In samenhang tussen literatuuronderzoek, veldverkenning met inspectie en habitatbeoordeling, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

1) Vigerende regelgeving gebiedsbescherming

- * Natura 2000:
Op de planlocatie zijn geen condities aanwezig welke gebruik door aangewezen soorten uit Natura 2000-gebied mogelijk maken: de regelgeving van de 'externe werking Natura 2000' is dus niet van toepassing (zie § 3.1).
- * Besluit natuurbescherming:
Er zal een berekening van de te verwachten stikstofdepositie nodig zijn: deze moet separaat van deze rapportage worden uitgevoerd (zie advies § 3.1).
- * Natuurnetwerk Nederland:
Het plangebied vormt géén onderdeel van het NNN of van 'bijzondere weidevogelgebieden' (zie § 3.1).

2) Bevindingen onderzoek

- * Jaarrond beschermde nesten uit de categorieën 1 t/m 5 konden in 2020 zowel als in 2023 worden uitgesloten.
- * Overige broedende vogels kunnen tijdens het broedseizoen (1 maart tot eind augustus) worden verwacht in bomen, struiken, gebouwen en oeverzones. Ze mogen tijdens het broeden niet worden verstoord (zie ook 2.3 blz.15-16).
- * Alle overige nader genoemde, geregistreerde ontheffingsplichtige soorten kunnen worden uitgesloten op basis van ontbrekende gebruikscondities.

3) Met betrekking tot uitvoering

- * Met het ontzien van broedende vogels en het in acht nemen van de wettelijke zorgplicht ten aanzien van *alle* flora en fauna (zie blz.9), zijn binnen de geldigheidstermijn van dit onderzoek geen directe belemmeringen van toepassing: de onderhavige rapportage vormt daartoe de bewijslast.
- * De geldigheid van dit onderzoek omvat 3 jaar vanaf de datering van dit rapport. Werkzaamheden kunnen op basis van deze rapportage binnen die termijn zonder aanvraag van ontheffing en overige consequenties, worden uitgevoerd.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bij12 (2017-2023). Kennisdocumenten soorten.

Bij12 (2017). Wettelijk kader Besluit natuurbescherming,
www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/wettelijk-kader/

Bij12 (2023). Stikstof en Natura 2000.
<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/>

Boesveld, A (2011), A. Gmelying Meyling & R. de Bruyne, De Levende Natuur jg 112 nr. 3: Natuurbeheer, bescherming en biotoopeisen van drie bijzondere Nederlandse slakken.

Bos/ F. (2006), M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7, Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen/ Sim (2016), Kamiel Spoelstra, Johan B.M. Thissen, Kees J. Canters en Jan C. Buys (redactie): Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Uitgever Naturalis Biodiversity Center en EIS-Nederland, Leiden.

Creemers (2009) Raymond.C.M. en Jeroen J.C.W. van Delft (Ravon)/ redactie: De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS-Nederland, Leiden.

Dijkstra/ Klaas-Douwe B. (2002), Vincent J.Kalkman, Robert Ketelaar, Michiel J.T. van der Weide: De Nederlandse Libellen (Nederlandse Fauna 4). KNNV Uitgeverij.

DR 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen en aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Brief van de Dienst Regelingen, ffw2009.corr.046 van 25 augustus 2009, Ministerie van LNV (thans EZ).

Floron 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron/ KNNV Zeist.

Gmelying Meyling, A.W. & A. Boesveld (2008). Inhaalslag Verspreidingsonderzoek Molusken van de Europese habitatrichtlijn. resultaten van het inventarisatiejaar 2007/ Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon, Bennebroek, 30 juni 2008.

Limpens/ H.J.G.A. (1997), K. Mostert en W. Bongers: Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van EZ (2016). Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3 december 2016.

Ministerie van LNV/ DG Stikstof (v.a. 2019): Handreiking beheer en onderhoud, Aanpak Stikstof.

Musters/ Kees (1992). De Rugstreeppad. Orgaan van de Stichting Duin, nr. 41, december 1992.

NDFF/ Natuurloket (2023). Quickscanhulp, registratie in samenwerking tussen Het Natuurloket, Gegevensautoriteit Natuur en Regelink.

Provincie Utrecht 2017, Beleidskader wet natuurbescherming.

Rijsewijk/ Arnold van (2006): Een Rugstreeppad in de Polder. Uitgave Ravon Friesland, druk Messerschmidt Grafische Diensten, Roosendaal.

REG 1979, Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake het behoud van de vogelstand (Vogelrichtlijn, EEG 79/409, laatstelijk gewijzigd in 2006).

REG 1992/1997, Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke Habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn, EEG 92/43, laatstelijk gewijzigd in 1997).

RvON 2021, Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten (zie ook DR 2009).

Sovon 2002 en 2018. Vogelatlas van Nederland, redactie Fred Hustings & Kees Koffijberg. Kosmos uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Spitzen-van der Sluis, Annemarieke (2009) & Arnold van Rijsewijk. Voortplantingssucces van de Rugstreeppad in een intensief gebruikt agrarisch landschap. Tijdschrift RAVON - 31, augustus 2009/ jg. 10 nr.4.

Van der Lugt, Arjan & Bart Siebelink 2003. Zuid-hollandse ringslangen uiteindelijk autochtoon. Ravon 3/5 2003.

GEBRUIKTE TERMEN EN AFKORTINGEN

aangewezen soorten Natura 2000

soorten planten en/of dieren welke in een ministerieel besluit ten aanzien van een Natura 2000-gebied zijn aangewezen als specifiek met betrekking tot dat gebied te beschermen;

andere soorten (Wnb)

eveneens beschermde soorten, niet behorend tot de soorten van Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn (Bijlage bij de Wet Natuurbescherming);

externe werking Natura 2000

de geboden m.b.t. Natura 2000 zijn ook van kracht voor aangewezen fauna-soorten buiten een als zodanig aangewezen gebied wanneer zij daar ook significant gebruik maken voor functies zoals foerage, dagverblijf of hoogwatervluchtplaatsen (bijv. vogels) of voor overwintering (bijv. vleermuizen);

fauna

dierlijke organismen waaronder zoogdieren, vissen, vogels, amfibieën, reptielen, insecten en andere ongewervelden;

flora plantaardige organismen zoals houtgewassen, kruidachtige gewassen, grassen en waterplanten;

foerageren

naar voedsel zoeken, voedsel verzamelen;

habitat

typische woonomgeving van een bepaalde soort;

Habitatrichtlijn, HR-soorten

soorten planten of dieren welke zijn opgenomen in de verschillende Bijlagen van de Europese habitatrichtlijn:

Bijlage IV: dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd;

kraamverblijf (vleermuizen)

een vaste holte of spleet (in boom of gebouw) waar vleermuizen worden geboren en gekraamd totdat ze vliegvlug zijn;

natuurschade

de schade welke door werkzaamheden aan ter plaatse voorkomende (individuele van) beschermde soorten planten en dieren en vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen daarvan, wordt toegebracht door bedreiging, verwonding, beschadiging of aantasting van de leefomgeving of specifieke biotoopomstandigheden;

NDDF

Nationale Databank Flora en Fauna;

NNN Natuurnetwerk Nederland;

Omgevingsdienst

regionale uitvoeringsdienst in opdracht van gemeenten en provincies, voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van natuur en milieu;

ongewervelde soorten

diersoorten zónder dan wel met een uitwendig skelet, zoals weekdieren, kevers, mieren en insecten;

onthefing (Wnb)

een in het kader van de soortbescherming aangegeven toestemming tot onder meer het verstoren of (per ongeluk, onvermijdelijk,) doden van beschermde dieren en/of vernietigen van beschermde planten en hun groeiplaats welke bescherming in de betreffende wet wordt geregeld;

PAS Programmatische Aanpak Stikstof;

RAVON

Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland;

RvON

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Dienst Regelingen);

soortgroep

groep organismen van dezelfde klasse of ondersoort: vaatplanten, mossen, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen, insecten;

‘ter zake kundige’ (Fw/ Wnb)

een persoon die:

- * op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt ecologie, en/of
- * als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, en/of
- * zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortbescherming en is aangesloten bij de daarvoor bestaande organisaties/ PGO's zoals RAVON, VZZ, SOVON, FLORON enz. (bron: Ministerie van LNV/ EZ);

vaste verblijfplaatsen (Fw/ Wnb)

zomer-, winter- of paarverblijfplaatsen, vaste migratie- en vliegroutes en cruciale foerageerplekken van vleermuizen; vaste voortplantingslocaties van amfibieën; vaste verblijfplaatsen van Kleine modderkruiper, e.d.; schuil- en broedplaatsen van vogels welke jaarlijks opnieuw als zodanig worden gebruikt;

verspreidingsgegevens/ -onderzoek

met steekproefonderzoek vastgestelde gebieden waar een bepaalde soort verwacht kan worden;

Vogelrichtlijn, VR-soorten

vogelsoorten die zijn opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn; volgens het Europese recht wijzen de lidstaten beschermingszones aan om voor alle aangewezen soorten een voldoende gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te beschermen om populaties van deze soorten in stand te kunnen houden;

vrijstelling, provinciale (Wnb)

een in het kader van Wnb geregelde provinciale toestemming tot onder meer het verstoren of (per ongeluk, onvermijdelijk,) doden van beschermde dieren en/of vernietigen van beschermde planten en hun groeiplaats, geregeld voor categorieën zoals aangegeven in de Bijlage bij Wnb Onderdelen A & B;

wettelijk belang (Wnb)

in de natuurwetgeving zijn een aantal verschillende belangen opgenomen op basis waarvan het beschermingsregime met betrekking tot soorten van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, mede wordt genuanceerd;

winterverblijf

een plek (in boom, gebouw of in de bodem) welke door een faunasoort wordt gebruikt om vorstvrij te overwinteren;

Wnb Wet Natuurbescherming welke vanaf 1 januari 2017 de beschermingskaders met juridische verboden, verplichtingen, voorwaarden en toestemmingen biedt voor (het omgaan met) flora en fauna;

zorgplicht

de in de wet vastgelegde plicht (art. 2) dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Overigens geldt de zorgplicht ook voor planten (LNV 2005).
